

EL TEMPS

DIRECCIÓ, ADMINISTRACIÓ, PUBLICITAT I VENDES: Avda. del Baró de Càrcer, 40, 13. 46001 València. Telèfon: (96) 352 48 69. Fax: (96) 352 09 83.

REDACCIÓ DE BARCELONA: Carrer de Casanova, 46, 4-2. 08011 Barcelona. Telèfon: (93) 451 03 75 i 323 00 71. Fax: (93) 323 35 41.

REDACCIÓ DE MALLORCA: Plaça del Mercat, 4, 4rt, B. 07001 Palma de Mallorca. Telèfon i Fax: (971) 72 07 63.

EDITA: Edicions del País Valencià, SA.
PRESIDENT: Rafael Mansanet.
EDITOR: Eliseu Climent.

DIRECTORA: Assumpció Maresma.
SUBDIRECTOR: Miquel Alberola.
REDACCIÓ DE VALÈNCIA: Jordi Sebastià (Cap de redacció), Vicent Lafora, Joan Morales, Ignasi Pellicer, Rafa Gil (Fotògraf) i Lola Carrasco (Secretària de redacció).

REDACCIÓ BARCELONA: Oriol Malló, Pere Martí, Eduard Voltas i Mercè Montoliu (Secretària de redacció).

REDACCIÓ MALLORCA: Miquel Payeras.
CORRESPONSALS: Francesc Robert (Andorra), Ismael Belda (Alacant), Pere Codonyan (Perpinyà), Judit Casaprima (Lleida).

RÚBRIQUES: Jordi Balló, Ramon Barnils, Pere Calders, Fabià Estapé, Vicent Parlat, J. J. Pérez Beniloch, Ferran Torrent.

COL·LABORADORS: E. Aguilera, J. Alandes. S. Alcalà, A. Alfaro, Ll. Bonada, F. Bueno, F. de P. Burguera, X. Bussé, J. A. Benach, F. Caballero, R. de la Calle, A. Castel, E. T. Climent, J. Comellas, A. Cort, S. Cucurella, M. Domínguez, X. Duran, M. Ferrando, L. Ferri, V. Franch, X. Fuster, C. Gàmez, J. L. Guarnier, D. P. Grau, A. Guasch, J. M. Játiva, J. M. Llu-ró, J. Marí, X. Mínguez, J. F. Mira, J. Morell, J. Oleaque, M. Ollé, T. Picazo, M. Porta Perales, P. Quintana, A. Reig, J. Reus, M. Serra, J. L. Sirera, M. Soler, M. Vicent, E. Vizcarra.

COL·LABORADORS GRÀFICS: S. Llosà, J. Morera, V. Navarro, D. Orrit i C. Puértolas.

ARXIU: Jesús Prats (Fotografia), Rosa Serrano (Documentació).

PUBLICITAT I PROMOCIÓ: Jordi Enguix (Cap de publicitat), Pole Position (Catalunya) (93) 302 26 61. Fax: (93) 317 83 45. Intermedia, SA (Madrid) (91) 319 06 51. Fax: (91) 310 66 22.

SUBSCRIPCIONS: Xelo Tortosa.

PRODUCCIÓ: Josep Agustí i Jem Cabanes (Correcció lingüística), Lina Casanovas (Maquetació), Rosanna Puchades (Textos).

DISSENY: Enric Satué.

TRACTAMENT ELECTRÒNIC D'IMATGES: Eina Edicions, SL.

FOTOMECÀNICA: Anón.

IMPRESSIÓ: Rotogràfica Valenciana SAL.

DIPÒSIT LEGAL: V-853-1984.

Control difusió:

Cap part d'aquesta publicació pot ser reproduïda per cap mitjà, ja siga mecànic, fotogràfic, electroòptic, magnètic, de fotocòpia, o qualsevol altre, sense permís de l'editor.

Darrere d'Ardystil

Com sol passar en aquests casos, la tragèdia ha tret a la llum altres tragèdies més quotidianes però no per això menys terribles. Ja són sis els morts en relació amb l'enverinament sofert per treballadors d'empreses d'aerografia tèxtil de les comarques de l'Alcoià i el Comtat i que començà a l'empresa Ardystil. I en podrien ser més, perquè encara no es coneix l'agent que provoca aquesta malaltia que ja afecta seixanta persones. Tot apunta com a causa directa alguna barreja de productes difícilment detectable, però n'hi ha més, molt més.

Darrere la silueta de les víctimes es dibuixa un fons ple d'irregularitats de tot tipus d'impossible justificació. Empreses amb condicions de treball infames a les quals no s'havien acostat inspectors durant anys. Treballadors sense l'edat mínima per a poder estar en contacte amb substàncies perilloses i contractes, en alguns casos, inexistents. En dues paraules: precarietat laboral i economia submergida. Un còctel explosiu que s'ha revelat mortal, sobretot si s'hi afegeix un control absolutament inexistent sobre els productes químics utilitzats en aquestes empreses.

Ha hagut d'arribar la mort perquè es posara en evidència aquesta situació comentada mil i una vegades i coneguda per la totalitat dels sectors socials i de l'administració. Però fixar-nos només en la gravetat d'aquesta síndrome encara desconeguda comporta un risc evident: confondre el resultat amb l'origen dels mals i guarir només la superfície afectada. És evident que urgeix investigar a fons quins eren els components químics utilitzats a Ardystil i donar prompte una solució tranquil·litzadora als afectats. És evident que cal buscar alternatives laborals per a aquells que s'han quedat de sobte sense el lloc de treball que ocupaven. Però una administració responsable no pot aturar els seus passos aquí.

La Generalitat valenciana va tancar totes les empreses d'aerografia tèxtil (caldría preguntar sota quins controls i amb quins permisos ha-

vien obert prèviament), i ha suprimit així el perill més immediat atesa la falta actual de proves sobre el causant concret de l'enverinament. No hi havia altra alternativa.

Però aquesta mesura servirà de ben poc si totes les irregularitats detectades no serveixen per a iniciar, d'una vegada definitiva i completa, un procés de control i desactivació del treball fraudulent i de les condicions en què es desenvolupa. Tothom en coneix la importància en sectors tradicionals de l'economia del País Valencià, com el calçat o les joguines, on, a més, concorre el factor de la utilització de

productes químics que s'han mostrat molt perillosos. Deixar de fer aquesta tasca imprescindible sota excuses com la desocupació, la crisi o la magnitud del treball que representa no és més que una mostra de govern irresponsable i implica, inevitablement, assegurar un nou "Cas Ardystil" per a un termini no gaire llarg.

